

Hem>Domstolsförfaranden>Tvistemål>Vilket lands domstol är behörig?

Vilket lands domstol är behörig?

Ungern

1 Ska jag väcka talan vid en allmän domstol eller vid en specialdomstol (t.ex. en arbetsdomstol)?

Enligt lagen om domstolsväsendet och dess förvaltning finns endast en specialdomstol i Ungern, nämligen förvaltnings- och arbetsdomstolen. Denna handlägger förvaltnings- och arbetstvister. När det gäller övriga tvister är det de allmänna domstolarna som har behörighet.

Om inte annat föreskrivs i lag avgörs en förvaltningsvist genom en talan som väckts vid en förvaltningsdomstol. En förvaltningsvist rör lagligheten i en förvaltningsmyndighets handlande eller underlåtenhet att handla, om syftet eller effekten är en ändring av den rättsliga ställningen för en enhet som regleras eller påverkas av förvaltningsrätten. Tvister som rör tillhandahållandet av offentliga tjänster och administrativa avtal räknas också som förvaltnings tvister. Förvaltningsmål avgörs i första instans av en förvaltnings- och arbetsdomstol eller, i de fall som anges i lag, av en regiondomstol (*törvényszék*) eller Ungerns högsta domstol (*Kúria*).

Förvaltnings- och arbetsdomstolarnas behörighet omfattar förvaltningsmål och andra förvaltningsförfaranden där behörigheten genom lag har tilldelats regiondomstolar eller högsta domstolen.

Om inte annat föreskrivs i lag är regiondomstolarna behöriga i mål som rör administrativ verksamhet vid oberoende tillsynsmyndigheter, självständiga statliga förvaltningsmyndigheter och regeringsorgan enligt lagen om centrala statliga förvaltningsmyndigheter, järnvägsförvaltningsmyndigheten, luftfartsmyndigheten och den ungerska riksbanken, med undantag av mål som rör offentliga tjänster.

Regiondomstolar fattar beslut i ärenden som rör utnämning av förvaltningsmyndigheter, i domstolsförfaranden som rör mötesfriheten, i mål som rör tillgång till sekretessbelagda uppgifter och i rättstvister som rör lagstadgade yrkesorganisationer.

Ungerns högsta domstol är behörig i ärenden som rör prövning av konflikter mellan lokala förordningar och annan lagstiftning, förfaranden som rör en lokal myndighets underlåtenhet att följa sin lagstiftningskyldighet och förfaranden för att inrätta processuella medel för att lösa ett konstitutionellt klagomål.

Arbetsrättsliga mål inbegriper mål till följd av rättsliga förhållanden som ingåtts enligt lagen om arbetslagen, anställning inom den offentliga sektorn, tjänsteförhållanden, med de undantag som föreskrivs i lag, deltagande i offentliga sysselsättningsåtgärder, anställningsavtal som ingåtts enligt lagen om sport, praktikavtal som ingåtts inom ramen för yrkesutbildning, avtal om praktikplats för studenter enligt lagen om högre utbildning, anställningsförhållanden med sociala kooperativ eller anställningskooperativ som ingåtts av medlemmar av sådana kooperativ, och talan som väckts för verkställighet av andra arbetsrättsliga krav, i enlighet med lagen om arbetslagen. Ett arbetsrättsligt mål behåller ställningen som ett sådant även vid personförändringar hos en part på grund av utnämning, skuldövertagande, ny arbetsgivare eller personförändringar hos arbetsgivaren. Om en anställd har en penningfordran mot en insolvent arbetsgivare till följd av en arbetsrättslig fordran som är kopplad till de tillgångar som ingår i konkursboet, och fordran bestrids av konkursförvaltaren, kan den anställde väcka en arbetsrättslig talan mot arbetsgivaren efter att insolvensförfarandet har inletts.

2 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av allmän domstol, hur kan jag veta vid vilken domstol talan ska väckas?

2.1 Görts det skillnad mellan lägre och högre instanser bland de allmänna domstolarna (t.ex. distriktsdomstolar som lägre domstolar och regionala domstolar som högre domstolar), och på vilken nivå ska mitt mål i så fall prövas?

I enlighet med lagen om domstolsväsendet och dess förvaltning dömer distriktsdomstolarna (*jársbírószág*) och regiondomstolarna i första instans.

Regiondomstolarna dömer i första instans i de mål som enligt lag inte omfattas av distriktsdomstolens behörighet. Distriktsdomstolarnas behörighet omfattar

a) ärenden som rör äganderätt till egendom om egendomens värde inte överstiger 30 miljoner ungerska forinter (HUF) eller om det inte är möjligt att fastställa värdet på fordran, med undantag av

aa) ärenden som rör upphovsrätt, närstående rättigheter och industriell äganderätt,

ab) skadeståndstalan för ersättning av skada som vållats vid tjänsteutövning, och beviljande av restitution,

ac) talan som väckts med hänsyn till allmänintresset,

ad) ärenden som rör bildande av en juridisk person och att denna bedriver sin verksamhet på ett lagenligt sätt,

ae) tvister mellan juridiska personer och deras nuvarande eller tidigare delägare, och tvister mellan nuvarande eller tidigare delägare, till följd av deras delägarförhållande,

b) åtgärder som rör personers rättsliga ställning,

c) verkställighetsärenden.

Regiondomstolar dömer inte bara i första instans utan även i andra instans. De prövar nämligen överklaganden av beslut som meddelats av distriktsdomstolar och förvaltnings- och arbetsdomstolar.

Regionala appellationsdomstolar (*ítélőtábla*) prövar överklaganden av avgöranden från regiondomstolar och andra mål som faller inom deras behörighet.

Ungerns högsta domstol är *Kúria* (Högsta domstolen). I de fall som anges i lagstiftningen prövar högsta domstolen överklaganden av avgöranden från regiondomstolar och regionala appellationsdomstolar, fattar beslut om resningsansökningar, avgör konflikter mellan lokala förordningar och annan lagstiftning och upphäver vid behov sådana förordningar, fastställer lokala myndigheternas eventuella underlåtenhet att fullgöra sin lagstiftningskyldighet, och handlägger andra mål som faller inom dess behörighet.

2.2 Territoriell behörighet (är domstolen i stad A eller domstolen i stad B behörig i mitt fall)?

2.2.1 Huvudregeln om territoriell behörighet

Den domstol i vars domkrets svaret har hemvist är behörig i alla mål där ingen annan domstol har exklusiv behörighet.

Om svaret inte har hemvist i Ungern grundas behörigheten på svarandens vistelseort i Ungern. Om svarandens vistelseort är okänd eller finns i utlandet ska senast kända hemvist i Ungern användas. Om denna är okänd eller saknas ska ärendet prövas av domstolen på den ort där käranden har sin hemvist i Ungern, eller i avsaknad av sådan på hans eller hennes vistelseort i Ungern. Om käranden inte är en fysisk person avgörs behörigheten av kärandens säte.

Om svaret arbetar på en annan ort än där han eller hon har sin hemvist ska domstolen, på svarandens begäran och senast i samband med ingivandet av dennes svaromål, hänskjuta målet till den domstol som är behörig på den ort där svaret arbetar.

Om en talan väcks mot en juridisk person grundar sig den allmänna behörigheten inte bara på dennes säte utan även på var det organ eller den organisatoriska enhet som företräder den juridiska personen bedriver sin verksamhet. I oklara fall ska verksamhetsorten betraktas som säte. Om den juridiska personen har sitt säte i Budapest men även är verksam i Pests län ska domstolen i Pests län pröva ärendet.

Om en juridisk person inte har något säte i Ungern, fastställs behörigheten att pröva en talan som väckts av en ungersk kärke på grundval av kärarens säte eller driftställe. Om käraren är en ungersk fysisk person ska ärendet prövas av domstolen på kärarens hemvistort eller, om sådan saknas, kärarens vistelseort.

2.2.2 Undantag från huvudregeln

2.2.2.1 När kan jag välja mellan domstolen i den ort där svaranden bor och någon annan domstol?

Om ingen domstol har exklusiv behörighet kan käraren välja att väcka talan vid en annan domstol än den domstol som har allmän behörighet i fråga om svaranden. En talan om fastställande av en lagstadgad underhållsskyldighet kan således väckas vid den domstol som är behörig på den ort där käraren har hemvist, en talan om ägande- eller nyttjanderätt till fast egendom, eller till en sakrätt i fast egendom, vid den domstol som är behörig på den ort där den fasta egendomen är belägen, en talan om verkställighet av ett avtalskrav vid den domstol som är behörig på den ort där transaktionen genomfördes eller tjänsten ska utföras, en talan om verkställighet av en konsumentavtalsgrundade fordran mot ett företag vid den domstol som är behörig på den ort där käraren har sin hemvist i Ungern, eller om sådan saknas hans eller hennes vistelseort i Ungern, och en talan om utomobligatoriskt ansvar vid den domstol som är behörig på den geografiska plats där skadan vållades eller inträffade.

Om ingen domstol har exklusiv behörighet i en förmögenhetsrättslig tvist har även den domstol behörighet i vars domkrets svaranden varaktigt uppehåller sig (t.ex. på grund av arbete eller studier). Behörighet kan inte fastställas på dessa grunder om svaranden saknar rätt att föra talan inför domstolar och andra myndigheter.

En förmögenhetsrättslig talan mot en person som inte är en fysisk person kan även väckas vid den domstol som är behörig på den ort där den person som har anförtratts att sköta den utländska juridiska personens angelägenheter har sin hemvist. Den domstol som är behörig på den ort där sätet för den juridiska personens ungerska filial eller driftställe finns är även behörig i sådana förmögenhetsrättsliga tvister.

Talan kan väckas gemensamt mot en sidogäldenär och en huvudgäldenär vid den domstol som av något skäl är behörig att behandla talan mot huvudgäldenären.

Vid en talan om placering under förmyndare är även den domstol i vars domkrets svaranden bor på ett institutionsboende, varaktigt vårdas eller stadigvarande är bosatt behörig.

I äktenskapsmål är domstolen på den ort där makarna senast hade sin gemensamma hemvist behörig.

Talan om fastställande av föräldraskap, beslut om vårdnad, placering av ett barn hos en tredje man, upphävande av vårdnad, upphävande av adoption eller omvårdnad av ett minderårigt barn kan också väckas vid den domstol som är behörig på den ort där det berörda minderåriga barnet har sin hemvist eller vistelseort.

2.2.2.2 När måste jag välja en annan domstol än domstolen i den ort där svaranden bor?

I vissa fall föreskriver lagen att en viss domstol har exklusiv behörighet. Detta gäller exempelvis i följande fall:

Om inte annat föreskrivs i lag, en bindande EU-rättsakt eller en internationell konvention har domstolen på den ort där svaranden har sin hemvist i Ungern exklusiv behörighet att pröva en talan som väckts av ett företag mot en konsument avseende en avtalsgrundad fordran. Om svaranden inte har hemvist i Ungern grundas den exklusiva behörigheten på svarandens vistelseort i Ungern. Om svarandens vistelseort är okänd eller finns i utlandet ska senast kända hemvist i Ungern användas som kriterium. Om denna inte kan fastställas ska behörigheten fastställas i enlighet med de allmänna reglerna.

Om en skadelidande i enlighet med en bestämmelse i ett ansvarsförsäkringsavtal även kan begära skadestånd eller restitution från en annan tredje man än skadevällaren omfattas den talan som väckts mot denne tredje man av den exklusiva behörighet som tillkommer domstolen på den ort där svaranden har sin hemvist i Ungern, om inte annat föreskrivs i lag, en bindande EU-rättsakt eller en internationell konvention. Om käraren inte har hemvist i Ungern har domstolen på kärarens vistelseort i Ungern exklusiv behörighet. Om käraren inte är en fysisk person avgörs vilken domstol som har exklusiv behörighet av kärarens säte. Om käraren saknar hemvist, vistelseort eller säte i Ungern ska behörigheten fastställas i enlighet med de allmänna reglerna.

En talan om upphävande eller begränsning av verkställighet faller inom den exklusiva behörighet som tillkommer den distriktsdomstol som fattade beslut om verkställigheten. Om beslutet om verkställighet inte fattades av en distriktsdomstol är distriktsdomstolen på gäldenärens hemvistort behörig.

En talan om återgång (återlämning av felaktigt konfiskerad egendom) faller inom den exklusiva behörighet som tillkommer den distriktsdomstol i vars domkrets konfiskeringen ägde rum.

En talan om att få delta i ett utskökningsförfarande faller inom den exklusiva behörighet som tillkommer den domstol som avlog panthavarens begäran i utskökningsärendet.

En talan om ändring av ett beslut från en lokal tjänsteman i ett förmögenhetsrättsligt ärende faller inom den exklusiva behörighet som tillkommer domstolen på den ort där den lokala myndighet som tjänstemannen arbetar vid har sitt säte.

2.2.2.3 Kan parterna själva utse en domstol som annars skulle vara obehörig?

I förmögenhetsrättsliga ärenden kan parterna, om inget annat föreskrivs i lag, utse vilken domstol som helst som behörig att pröva redan uppkomna eller eventuella framtida tvister till följd av ett visst rättsligt förhållande. Ett avtal om val av domstol kan göras skriftligt, muntligt och därefter bekräftas i skrift, i den form som är bruklig i parternas affärskontakter, eller vid internationell handel i den form som är bruklig i branschen och som parterna känner till eller borde känna till och som är allmänt känd och regelbundet används på området av de parter som ingår ett sådant avtal.

Om en viss domstol har exklusiv behörighet enligt lagstiftningen får en annan domstol inte tilldelas behörighet. Den valda domstolen har exklusiv behörighet om inte annat förskrivs i lag eller avtalats mellan parterna. Ett avtal om val av domstol gäller även rättsliga efterträdare. Valet av behörig domstol får inte hindra konsumenterna från att göra gällande avtalsgrundade krav gentemot ett företag vid domstolen på konsumentens hemvistort i Ungern, eller om sådan saknas, på konsumentens vistelseort i Ungern.

I förmögenhetsrättsliga ärenden som faller inom regiondomstolarnas behörighet får parterna varken utse regiondomstolen i huvudstaden Budapest eller regiondomstolen för området kring Budapest som behörig att pröva redan uppkomna eller eventuella framtida tvister till följd av ett visst rättsligt förhållande. I ärenden som faller inom distriktsdomstolarnas behörighet får parterna inte utse centraldomstolen i Pest till behörig domstol.

3 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av specialdomstol, hur kan jag veta vilken specialdomstol jag ska vända mig till?

Förvaltnings- och arbetsdomstolarna är de enda specialdomstolarna i Ungern.

Arbetsrättsliga ärenden regleras av de allmänna behörighetsregler som beskrivs i punkt 2.2.1. En anställd som väcker talan kan välja mellan den domstol som har allmän behörighet när det gäller svaranden och den förvaltnings- och arbetsdomstol som har behörighet på arbetstagarens hemvistort eller, om sådan saknas, vistelseort i Ungern, eller den förvaltnings och arbetsdomstol som har behörighet på den ort där arbetstagaren arbetade eller sedan länge har arbetat. Om en medpart i målet eller en fordran omfattas av behörigheten för en domstol som har behörighet i arbetsrättsliga ärenden, medan en annan medpart i målet eller fordran omfattas av en distriktsdomstols eller regiondomstols behörighet, faller talan inom arbetsdomstolens behörighet, under förutsättning att det enligt lagstiftningen är tillåtet med förening av parter eller förening av käromål.

En talan i ett förvaltningsmål måste väckas vid den domstol i vars domkrets den förvaltningsåtgärd som tvisten rör vidtogs, om det inte i lag föreskrivs att en annan domstol har exklusiv behörighet. Om den omtvistade förvaltningsåtgärden vidtogs i fler än en domkrets faller målet inom den territoriella behörigheten för domstolen på den ort där förvaltningsåtgärden först vidtogs.

Vid rättigheter, skyldigheter och rättsförhållanden som hänför sig till fast egendom ska den plats där förvaltningsåtgärden vidtogs anses vara den plats där den fasta egendomen är belägen. Vid underrättelse om eller tillstånd för en verksamhet ska ovannämnda plats anses vara den plats där verksamheten bedrivs eller är tänkt att bedrivs. Förutom i ovannämnda två fall ska den plats där en regional förvaltningsmyndighet med nationell behörighet vidtar förvaltningsåtgärden anses vara kändans hemvistort eller vistelseort, och för juridiska personer och enheter utan status som juridisk person enhetens säte eller, om ett sådant saknas, förvaltningsmyndighetens säte. Pests län är den plats där en förvaltningsåtgärd anses ha vidtagits om åtgärden vidtagits av en statlig förvaltningsmyndighet som har sitt säte i Budapest men vars behörighet i första hand omfattar Pests län eller delar av detta. Vid underlåtenhet att agera är platsen för genomförandet av förvaltningsåtgärden den ort där förvaltningsmyndigheten har sitt säte, förutom i de tre första fallen ovan. Vissa förvaltnings- och arbetsdomstolar har territoriell behörighet för en viss region. Det rör sig om förvaltnings- och arbetsdomstolen i huvudstaden Budapest, förvaltnings- och arbetsdomstolen för området kring Budapest, förvaltnings- och arbetsdomstolen i Debrecen, förvaltnings- och arbetsdomstolen i Győr, förvaltnings- och arbetsdomstolen i Miskolc, förvaltnings- och arbetsdomstolen i Pécs, förvaltnings- och arbetsdomstolen i Szeged och förvaltnings- och arbetsdomstolen Veszprém.

Behörighet i ärenden som rör socialförsäkringsförmåner, sociala förmåner, barnbidrag eller statlig arbetslöshetsersättning ligger hos förvaltnings- och arbetsdomstolen med behörighet på kändans hemvistort eller, om kändan är en juridisk person eller en enhet utan status som juridisk person, på den ort där kändans säte eller, om ett sådant saknas, förvaltningsmyndighetens säte är beläget.

En talan som rör ett administrativt avtal måste väckas vid regiondomstolen i vars domkrets avtalet ingicks. Den domstol som av något skäl har behörighet i fråga om huvudgäldenären har även behörighet i fråga om fordran mot sidogäldenären.

Om förvaltningsåtgärden genomfördes utomlands har förvaltnings- och arbetsdomstolen i huvudstaden Budapest exklusiv behörighet i ärendet.

Om inte annat föreskrivs i lag kan parter i ett administrativt avtal anta en separat klausul om val av domstol. I denna kan de ange vilken förvaltnings- och arbetsdomstol med territoriell behörighet för en viss region som ska vara behörig vid en eventuell framtida tvist mellan parterna i samband med det administrativa avtalet. Om inte annat föreskrivs i lag eller avtalas mellan parterna har den valda domstolen exklusiv behörighet för ärenden som rör det administrativa avtalet. Avtalet om val av domstol gäller även rättsliga efterträdare.

Om en viss domstol har exklusiv behörighet enligt lagstiftningen får en annan domstol inte tilldelas behörighet.

Parterna får inte tilldela behörighet för framtida tvister till följd av ett administrativt avtal till förvaltnings- och arbetsdomstolen i huvudstaden Budapest.

En talan som rör tillhandahållandet av offentliga tjänster måste väckas vid den domstol som har territoriell behörighet för den plats där arbetet utfördes. Om kändan är en fysisk person kan talan även väckas vid den domstol som har behörighet på kändans hemvistort.

Regiondomstolen i huvudstaden Budapest har exklusiv behörighet för överklaganden av avgöranden från förvaltnings- och arbetsdomstolar och för ärenden som omfattas av regiondomstolarnas behörighet.

Senaste uppdatering: 24/03/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.